

ERDÉLYI HIRADÓ.

Országgyűlés tekintetéből folyó évi majus 15-től december végéig rendkívüli előfizetést nyitunk.

Előfizetési díj az irt időre, postán hetenkint négyszor küldve nyolcz-, kétszer küldve pedig hét rft 30 kr. p. p.

Rendes félévi előfizetés jul. 1-től az év végéig: négyszer egy héten 6 fr. 30 kr. kétszer egy héten 6 fr. Helyben négyszer egy héten házhoz hordással 6 fr. a' nélkül 5 fr. 40 kr. p. p. Hétí tudósítások félére 20 kr.

Önként értetődvén, hogy csak azon vidéki előfizetőinknek küldhetjük lapunkat hetenként négyszer, a' mely vidékekre négyszer megy a' posta, és a' kik 8 forintot fizettek.

Jegyzés. némely tapasztalt félreértések elávóztatására; kik az első félév végéig már előfizettek, azoknak csak a' jul. 1-től kezdődő második félévre kell előfizetéseiket megtenni, kifejezvé, 4-szer vagy kétszer kívánják-e lapjaikat hetenkint küldetni?

Tartalom. Kormányrendeletek. Balázsfalvi események. Zilah. Austria. Kölföld. Hirdetmények.

Kormány-rendeletek.

I.

Királyi kézirat István főherczeg nádorhoz.

Kedves öcsém, főherczeg István; miután hír szerint Horvátországban több helyeken elkülönzési törekvések merültek fel, melyek Magyarországgal és öszszes monarchiával való egységre nézve következeikben fölülte veszélyessé válhatnak; meghagyom kedveségednek: hogy szükség esetére egy ön előtt alkalmasnak látszó egyént szükséges felhatalmazásokkal ellátva királyi biztosul Horvátországba kiküldjön, kinek is kötelessége lesz, hasonló merényletek elnyomására a' szükséges rendszabályokhoz minden erőlylyel nyulni.

Bécs, majus 6-kán 1848,

Ferdinánd. m. k.

II.

Királyi kézirat Jellachich horvátországi bánnak.

Kedves báró Jellachich! Határozott és rendithetlen akaratom, a' Magyarország koronája alatt egyesült tartományok kormányának egységét, királyi szavam — koronázi eskümböz hiven, a' törvények értelmében fentartani, és sohasem megengedni, hogy a' magyar korona alatt tartományok közt fenálló törvényes kapocs, önkényes rendeletek, vagy egyoldalú határozatok által tagittassék. Minélfogva oda utasítom önt, hogy királyi helytartóm parancsainak és az általam kinevezett magyar felelős minisztérium rendeleteinek, melyre én Magyarországnak és az ahhoz kapcsolt tartományoknak törvényes kormányzását az 1848. III. t.cikk által biztam, a' kormányzás minden ágában szorosán engedelmessédjék, 's ezen királyi akaratom teljesítésre hivatalos hatáskörében minden tekintetben felügyeljen.

Bécs, majus 6-kán 1848.

Ferdinánd.

III.

Királyi leirat Mészáros Lázár ezredeshez.

Kedves 'stb. — Miután ön általam magyar hadi miniszteremmé kineveztetett, — ezennel kötelességévé teszem önnek: hogy ezredének kormányzását az alezredesnek tüstént átadván, új állomását foglalja el.

Bécs, majus 7. 1848.

Ferdinánd s. k.

IV.

Kir. kézirat báró Hrabovszky Pétervárad, báró Jellachich zagrabi, báró Piret bászagi és báró Lederer budai főhadi kormányzókhöz.

Kedves N. N. Az utóbbi magyar országgyűlésen általam megerősített III. t.cikk 6. és 8. §. folytán, a' magyar katonaság jövődöre minden kiadandó parancsokat és rendeleteket, illető magyar minisztériumom utján veendő, 's ugyancsak ahhoz intézendők minden hivatalos je-

lentések. Ezen törvény a' katonai végvidékekre is kiterjed. —

Bécs, majus 7-kén 1848.

Ferdinánd.

V.

Királyi kézirat István főherczeg nádorhoz.

Kedves öcsém, főherczeg István! Azon félreértések és fenakadások elkerülésére, melyek az általam az utóbbi magyar országgyűlésen helybenhagyott III. t.cikk 6. és 8-dik §-ainak alkalmazása körül a' katonai kormányzatra nézve eredhetnek: Bécsben levő hadi miniszteremhez a' másolatban ide csatolt parancsot intéztem.

Minélfogva felszólítom kedveségedet oda munkálni, hogy miután azon rendeletekről, melyeket a' magyar minisztérium törvényes hatáskörén belül a' magyar katonaság kormányzatát illetőleg maga kibocsát, itteni hadügyminiszteremnek a' szükséges tudomást és áttekintést biztosítani kívánom, menyiben ezen rendeletek monarchiám öszszes hadseregére nézve fenálló intézkedéseket érintenek, az ilyen rendeletek iránt itteni hadügyminiszteremmel előlegesen értekezés történjék, ellenben a' kevésbbé lényeges rendeletek ugyanazzal utólagosan közöltessenek.

A' vallás és közoktatási minisztertől.

A' görög nem egyesültek egyházi gyülekezete iránt következő rendelet adatott ki 's küldetett el sebes postával:

„István nádor, Magyarországnak és kapcsolt részeinek kir. helytartója, a' vallás és közoktatási miniszter előterjesztésére a' károliczi érseknek.

Miután a' görög nem egyesültek egyházi gyülekezeteinek kitűzésére a' kikindai gyászos események következtek;

Miután ama vészes mozgalmak miatt az egyházi gyülekezetnek Károliczon, az események közelében, tartása iránt magának ezen egyháznak más vidékeken lakó hivei között igazságos aggodalom létezik, mely az elővigyázat lépését halaszthatlanul szükségessé teszi:

Rendelem

1) Az egyházi gyülekezetnek ideje egy hóval későbbre, azaz f. évi júniusnak ó szer-tartás szerinti 15-ére áttáttetik.

2) A' gyülekezet nem Károliczon, hova eleve hirdetve volt, hanem az 1790-iki congressus helyén, Temesváron, fog a' fenforgó körülmények között megtartatni.

Temesi gróf és főispán Csernovics Péternek állodalmi biztosul történt kineveztetése ujabban megerősítettik.

Ezen rendelet kihirdetésével a' károliczi érsek és metropolita megbizatik.

Budapest, majus 15. 1848.

B. Eötvös József.

István, nádor kir. helytartó s. k.

Bécs, majus 7-kén 1848.

Ferdinánd.

VI.

Kir. kézirat Latour gróf ausztria hadügyminiszterhez.

Kedves 'stb. Hogy ladserege öszszes kormányzatában a' ezirami rendeletekben a' szükséges egybefüggés, egészen az utóbbi magyar országgyűlésen általam megerősített III. t.c. 6. és 8. §-ai szerint tovább is fentartásuk: meghagyom önnek, hogy minden rendelkezésre nézve, melyek öszszes hadseregemre vonatkoznak, vagy a' melyek a' fentebbi törvény értelmében a' magyar seregnek általam külföldön alkalmazását tárgyazzák, tegye ön magát előlegesen értekezésbe magyar minisztériumommal, különösen pedig magyar hadminiszteremmel; miután ilyes rendelkezések csupán a' magyar felelős hadminiszterium utján adathatnak ki a' magyar főhadi parancsnokoknak, kik a' magyar katonai ügyek kormányzására nézve egyébkint is csupán a' magyar minisztérium alatt állanak.

Azonban más részről a' legelő említett cél elérésére nézve biztosítani kívánom itteni hadügyminiszteremnek is az azon rendeletekről tudomást és áttekintést, melyeket a' magyar minisztérium a' magyar katonaság kormányzására nézve törvényes hatáskörén belül kibocsát, felszólítom egyszersmind öcsémet a' főherczeg nádort odamunkálásra, hogy menyiben ezen rendeletek közvetve monarchiám öszszes hadseregére nézve fenálló intézkedéseket érintenek, az ilyenek iránt itteni hadügyminiszteremmel értekezés történjék; ellenben a' kevésbbé lényeges rendeletek vele utólagosan közöltessenek.

Az itt adott utasítások a' katonai határvidékre is alkalmazandók, épségben tartván a' bánt illető tulajdonosi illetőségeket. Ezekhez képest intézze ön is tüstént a' további szükséges teendőket, névszerint pedig Bécsben levő magyar miniszteremmel, hg. Eszterházyval e' szerint bocsátkozzék érintkezésbe.

Bécs, majus 7-kén 1848.

Ferdinánd.

Hazafiak!

Szeretett magyar hazánk láthatárán veszélyes felhők tornyosulnak.

Minden hazafi szent kötelessége, hazáját bel- és küllelenségek ellen védeni: ezt igényli a' természeti jog, ezt parancsolja a' törvény.

A' törvény-parancsolta nemzeti-örseregen feljül szükséges haladéktalanul egy tizezer főből álló rendes örsereg felálltatása.

A' haza nevében szólittatnak tehát fel mindazon honlakosok, kik e' rendes nemzetörseregbe az ország zászlója alá, a' királyi trón, haza és alkotmány védelmére belépni kívánnak, hogy magokat a' következő hadfogadó (Verbung) helyeken bejelentsék: Pest, Pozsony, Kassa, Miskolcz, Nagy-Károly, Nagy-Kálló, Debreczen, Gyula, Szeged, Eger, Jászberény, Kun-Szent-Miklós, Győr, Komárom, Veszprém, Zala-Egerszeg, Szombathely, Fejérvár, Kaposvár, Szegszárd és Pécs, megjegyeztetvén, hogy az e' részbeni itt helyben Pesten holnap, azaz, majusho 17-kén a' ferencvárosi tehéntetében az ottani főtoborzóházban veendő kezdetét.

A' belépő nemzetőrök három évi szolgálatra kötelezik magokat; az álladalom részéről fegyverrel és ruházattal láttatnak el, és szolgálati idejük alatt, azoafelül, hogy a' hiteltétel alkalmát husz pengő forint foglalompenzt (Handgeld) kapnak, a' közvitézek naponkint 8, a' tizedesek 16, az őrmesterek pedig 24 pengő krajczár díjt fognak az ország pénztárából huzni.

Sükséges, hogy e' rendes nemzetőrsereg tisztekkel elláttassék: e' végett felhivatnak a' rendes sorkatonaságban szolgáló magyar haditisztek és más a' tiszti fokozatra képes hazafiak is, kik e' rendes nemzetőrseregnél főtisztekkül alkalmaztatni kívánnak, hogy magokat a' nemzeti őrsereg alkotásával és rendezésével megbízott ideiglenes választmány elnökénél, b. Baldacci Manó ezredesnél (Pesten István főherczeg című vendéglőben 74 sz. a.) jelentsek: ezennel kijelentvén, hogy egy hadnagy 30, főhadnagy 40, százados 80, őrnagy és zászlóalj pasancsnok 130 p. frtos havi eijjt huzandnak.

Végre minthogy az ország rendes nemzetőrseregi lovas ágyutelepet is állítand fel, az erre képes rendes tüzérségi magyar egyének és hazafiak felszólítatnak, ugyanazon ezredesnél magokat haladéktalanul jelenteni.

A' haza bizodalmasan várja fiaitól, hogy mostani veszélyes körülmények közt, a' királyi trón, haza és alkotmány védelmére az ország zászlója alá minélelőbb öszszereglenek.

Pesten, május 16-án 1848.

Gr. Batthyány Lajos m. k.

Baldacci ezredes m. k.

Balázsfalvi események. Az oláh mozgalmak- és balázsfalvi eseményekről különféle hírek szárnyalnak. Szükséges, hogy a' közönség rólok hiteles tudomást vegyen. Mi részint szemtanuk és magánlevelek, részint hivatalos adatok nyomán hű közleményt nyújthatunk.

De ez események és különösen a' balázsfalvi népgyűlés kellő felfogására és megértésére szükséges az azt megelőző tényeket röviden érinteni.

A' bécsi forradalom és a' magyarhoni mozgalmak kiütvén, kormányzónk kötelességévé tette a' két oláh püspöknek, hogy az itt ott lázongani kezdő népet papjai által nyugtassa meg, megértetvén velök a' magyarhoni új törvényeket és az ottani mozgalmak szellemét. Ezen rendelet nyomán püspök Lemény egyenkint rendelte maga eleibe a' papokat az értelmeseb közlakosokkal együtt, és a' dolgok állásáról értesíté őket. Azonba a' husvéti szünnapok kiadatván a' haza menő clericusok a' püspök híre és tudta nélkül, hir szerint Barnucz felszólítására, öszszehajrák az országot és a' püspök nevében april 30-kára gyűlésbe hitták meg a' papokat több közlakosokkal együtt. A' közel fekvő helységek tömegestől megjelenésre szólították föl.

A' határnap megalapítása után aggasztó hírek terjedtek szét az országban; mindenféle beszélék, hogy az oláhok ezenkint készülnek a' kitűzött helyre. E' hírek következtében kormányzónk újabb rendeletet küldött az oláh püspökökhöz más határnap kitűzése végett, melyre csak a' papság, és a' miveltebb oláhok jelenjenek meg. E' második határnap maj. 15-re volt kitűzve és mivel a' határozott parancs daczára a' bujtogatók által felizgatott oláhság elhatározta papjait nagy számmal követni e' gyűlésre, kormányzónk katonai erőt rendelt ki, hogy őrködjék a' közbátorság és rend fölött, ha nétan az megsértetnék. A' kormányzék továbbá biztosokat is rendelt ki korm. tanácsos Szabó Lajos elnöklete alatt. A' következtetés megmutatta, hogy való, mit némelyek jósoltak. A' papi gyűlés népgyűléssé vált, mely magát nemzetinek nevezte. Maj. 13-án estve már Balázsfalvának egyik oldalán nyiló tág mezőn és a' városnak minden utcáiban nagy néptömeget lehet látni, melyet a' bujtogatók annak híresztelése által gyűjtöttek öszsze, hogy most fogják kihirdetni a' szabadságot, t. i. a' ro-

botmegszüntetést. Megjegyzendő, hogy a' városba érkező katonák, éjjelentezve a' nép által, az egy székelv századot kivéve, mely hallgatva foglalta el helyét, viszonozták az éljenzést.

Vasárnap maj. 14-én reggel az isteni szolgálat után a' főgyházban előleges conferentia színe alatt, az első gyűlés megnyitott mintegy 11 óra tájban; számos papok és mivel oláhok tették a' gyülekezetet, de még számosabb hallgatóság a' közlakosokból. A' szónoki állványra Barnucz, egy hivatalától ez előtt két évvel felfüggesztett tanár, föllépven a' szerkesztendő petíciót sajátos modorban fejtegeté. A' tanácskozás folyama alatt pártokat lehetett megkülönböztetni. Egy tekintélyes és értelmes töredék az uniót látszott pártolni és a' magyar kormányt, mások a' fölizgatott tömeggel egyetemben, mely a' dolgokat nem érté, ábrándokért hevültek, míg néhányan titkos céljai vannak, melyekre amazokat is fölhasználják. Nem lesz érdektelen Barnucz és mások fejtegetését részletesben adunk.

Szónok. Szabadság, egyenlőség, testvériség! ez a' miért küzdünk. Testvérek! rómaiak, szabad-e a' jobbágy?

Kiáltás. Nem.

Sz. Föl kell hát szabadítani ugy-e?

K. Fel!

Sz. Egyenlők vagyunk-e?

K. Nem.

Sz. Azzá kell lennünk ugy-e?

K. Igen.

Sz. Egyik nemzetnek olyannak kell lenni, mint a' másoknak.

K. Ugy.

Sz. Negyedik nemzetnek tehát.

K. Igen.

Sz. Ebben minket senki sem gátolhat.

K. Senki.

Sz. A' törvényhozásban részt kell venni?

K. Rést.

Sz. Számarányban, különben nincs igazság.

K. Ugy van.

Sz. A' törvényhozás, a' diplomaticai nyelv lesz....

Néhányan. A' magyar....

Sokan. A' latin....

Legtöbben. Az oláh.

Sz. A' tanácskozási nyelv?

Többen. Az oláh, magyar, német!

Sz. Az urbéri viszonyok megszűnnek ugy-e?

K. Meg.

Sz. Megváltás és kárpótlás utján.

K. Nem; azzal nekünk semmi bajunk.

Sz. Külön tterritoriumunknak is kell lenni?

K. Igaz.

Sz. A' hol az oláhság van többségben, azt hívják oláhföldnek, hol a' magyarság, azt magyarföldnek.

K. Ugy van.

Sz. Ilyen lehetne Hunyadmegye, Alsó-Fehér, Fogarasvidék és a' mezőség.

K. Igen. Éljen az oláh nemzet.

Egy somlyai lelkész dicsőítve emlegeti a' magyarhoni új alkotmány szabadelvűségét.

K. Hallgass.

S. I. Kihallgatást kér.

K. Hallgass.

Sz. Administratívai és tanácskozási nyelv az oláhföldön kizárólag az oláh ugy-e? (Szűnet) Rólunk nélkülünk nem rendelkezhetnek?

K. Ugy van.

Sz. Tehát az erdélyi országgyűlés sem.

K. Nem.

Sz. Nélkülünk az unioról sem lehet szó.

K. Nem.

Sz. Rómaiak! mi nem akarjuk az uniót és nem lesz.

K. Nem.

Sz. Ha lesz, tiltakozunk ellene.

K. Igen.

Sz. Követeket küldünk a' császárhoz, hogy védjen.

K. Igen. Éljen a' császár.

Sz. Nekünk mindent a' császár ad.

K. Ugy van, éljen a' császár!

Hasonló modorban lön felfejtegetve a' testvériség eszméje is. Majd Mikás ügye hozatott szönyegre.

Sz. Mikást ki kell szabadítanunk, erőszakkal is ugy-e? zsarnokaink fogták el igazságtalanul.

K. Le velök.

Néhányan. Menjen egy követség a' kormányzóhoz kérje rögtöni kibocsátását.

K. Helyes és ha ki nem adják, mi szabadítjuk ki. Most minden szabad.

Néhányan. Ne heveskedjenek az urak.

Mások. Le vele!

Most egy ifju lépett az állványra, hová Mikásnak atyját vezette és annak ősz fejéretéve kezét így szólott: Rómaiak, testvérek néztek e' zsarnokság alatt megtört öreget, kinek fia rabságban szenved *) (roppant zaj.) szabadítsuk ki. Több szónok sokáig beszélt a' magyarok istentelenségéről 'sat. majd eljö a' számadás ideje mondák sokan, és kezeiket emelék fejük felett. Némelyek mérséklőleg szólottak, de le korholtattak, mások bizalomra szólítak az oláh népet a' magyarok iránt.

Ordítás. Nem kell nekünk, sem szász, sem magyar, mindenik hitszegő.

Mások. Az ország miénk volt, erővel foglalták el 'sat.

Ezzel béfejezve lön a' délelőtti ülés, a' szóvivők Barnucz, Baricz és Laureani (bukuresti tanár) valának.

Délután a' püspökök is eljöttek az egyházba. Előbb Ságuna azután meghívás következtében Lemény. Barnucz elmondta a' délelőtti megállapodást, de már sokkal szelidebb alakban, mint a' milyenek voltak a' délelőtti határozatok. Különösen a' külön tterritoriumról, hogy Mikás kibocsátásáig el nem oszolnak, hogy az uniót nem akarják, most egy szót sem szólott. Midőn Mikás kiszabadítását emlité rémitő zaj keletkezett és a' vadság minden jeleivel fenyegetőztek. Lemény szólni akar, sokan nem akarják, mások kiálták: halljuk.

Lemény lelkesen és magyar állományi főpaphoz illőleg szólott. A' rend, törvény, illedelem, és a' kormányzékai rendelet határai közé kívánja szorítani a' tanácskozást. Az intelligencia helyeselte. Azonban egy ifju elé áll és a' püspök beszédét hízélgésnek nyilvánítja és felszólítja a' népet ne higyenek neki, mert ő volt az, ki Barnuczot, a' nép kedvenczet, a' tanári székből kicsapta. A' püspök felelni akart, de Barnucz megelőzi és férfiasan viszszaütasítja a' püspök ellen tett vádat. E' napi tanácskozásnak vége lön. Este Balázsfalva kivilágították a' clericusok ablakaiban transparentek voltak. Az első emelet középső ablakában a' Traján képe volt. E' mellett; Éljen I. F. Ferdinand és legyen imperium sempiternum in daco-romanos. Egy másod: Lemény és Ságuna püspököknek a' rómaiak dicsőségének. Ezek körül egy osztrák és három muszka **) zászló.

Másnap 15-én isteni szolgálat után meghívták a' gyűlés megoyítására a' korm. biztosokat. Ezek miután a' gyűlést megnyitották, a' csendes tanácskozáshoz híván fel a' gyűlést, a' püspökök vezetésére bízták. A' gyűlésben résztvettek és minden tétéményeiben osztoztak N o p c s a L á s z l ó volt hunyadmegyei zsarnok,

*) Megjegyzendő, hogy a' zsarnokság terbe alatt meggörbedt öreg Mikás tehetős nemes, kinek jobbái vannak és azokkal nem a' legszebben bánik. Az ifj. Mikás, ügyvéd, ki veszélyes bujtogató miatt fogatott el. Nem rég lett szabadelvű. Még 1841-ben atyjával együtt Kovács Lajos ellen, ki leghatározottabban nyilatkozott a' néperdek mellett, kortesszapatot vezetett, miről bizonyítani tudnak több Kolozsmegyei bírtokosok. Közlő.

**) Hát ez-e értelme azon, több tiltakozásoknak, melyeket a' balázsfalvi lap a' muszka rokonszenv ellen tett? Szerk.

Jordan Domokos *) a' burocratia leg-hivebb zsoldosa, Góla Lajos a' maga kis körében rég ismert pecsovic.

Eltávozván a' gyűlésből a' kormányzékai biztosok, kitódult a' nép a' Balázsfalva melletti tágas rétre. Megjegyzendő, hogy a' katonaságot a' néptől egész Balázsfalva választotta el; a' tiszt az ágyukat s az azt őrző századot a' piacra állította volt fel, de onnan kemény szavakkal parancsoltatott el a' mezőre felsőbb tiszt által. Továbbá Schurter tábornok egy küldöttség által felszólítván, hogy az ünnepély nevelésére salve-kat lövessen az ágyukkal, azt rögtön megigérette s kérdé hányszor tegye azt, felelet vala: hányszor a' toronyból jelt adnak; és ő erre is reá áll, de kormányzékai és megyei biztosok erélyesen fölléptek mondván, hogy így a' petitio minden egyes pontjaira a' megerősítés pecsétjét nyomják, mi fölterjesztett t. czikkkel sem történik meg. Ennek következtében csak akkor lövetett, mikor imájokban a' császár neve előfordult. Ezen ténynek a' nép előtt sokan különös színt adtak. A' tábornok utasításu olyforma volt, hogy ha oly szók is mondatnának, melyek más gyűléseken tilalmasak, nézze el, mert ismeretlenek a' tanácskozás modorával. A' nép közt oly vélemény terjedt el, mintha a' katonaság az ünnepély nevelésére s' védelmökre van oda küldve, nem pedig a' rend fenntartásáért.

Meglepő volt az egész gyűlés elrendezése; középen a' szónokszék állott számos muszka zászlókkal s' egy osztrákkal fölékesítve. A' szónokszék közül tágas gyűrűt képezett a' sokaság, a' körből 12 utca nyílt minden oldalra, s' a' gyűlés eleitől végéig meg nem háborított, bárha 15 ezer ember terült el a' téren.

A' felyebb közlött modorban folyt itt is a' tanácskozás. Különböző szónokok ajkaihoz illesztett kezekkel ordították a' kérdéseket az utczák felé, melyekből mindig várt felelet visszhangzott.

E' gyűlésen esküformát készítettek, melyben megesküdtek az austriai császár és erdélyi fejedelem I. Ferdinánd, ugy a' haza s' más e' hazában levő nemzetek jogai kiméltetésére, s' a' magok nyelvök és nemzetiségök törvény útján emelésére. Figyelemre méltó, hogy e' megosztva szedett szavak ki voltak hagyva az ajánlott eskühöz s' püspök Lemény tette bé. Azt, hogy I. Ferdinánd helyett V-et tegyenek, nem lehetett kivinni. Itt állított meg e' következő petitio is:

1) Az oláh nemzet kívánja, hogy alkotmányos nemzetnek nyilatkoztassék.

2) Hogy az oláh egyház, minden felekezet különbség nélkül, független legyen minden más egyháztól.

A' balázsfalvi érsekség helyre állíttassék, és az egyház azon jogokkal ruháztassék fel, melyekkel dicsekesznek a' többi felekezet egyháza.

Evenként zsinat tartassék, egyházi s' polgári személyek vegyületével.

Püspököt az egyháziak és világiak együtt választassanak, a' püspökök hivassanak meg regalisokkal, ha a' többi valláson levő püspökök is e' joggal élnek, ugy továbbá a' káptalanok is.

3) Az urbéri viszonyok megszüntetése, az urbéreszek részéről történendő kárpótlás nélkül; a' dézma töröltessék el.

4) Az oláh nemzet kívánja a' kereskedés s' iparüzési szabadságot minden akadályok u. m. czéhek s' egyéb kiváltságok eltörlésével, ugy szintén töröltessék el mindeh a' szomszéd országokban a' kereskedést hátráltató akadályok u. m. vámok s'at.

5) Az Oláhországban tartózkodó juhászok sorsa megjobbíttassék, ugy szintén az őket

nyomó adó töröltessék el; a' török porta és Oláhország fejedelmei által adott engedmények életbe léptetessenek.

6) A' honi érczekből venni szokott tized töröltessék el.

7) Szólás és nyomtatásbeli szabadság cenzura eltörlésével, ugy szintén sajtószabadság cautio nélkül.

8) Kívánja a' személy-szabadságot, hogy senki megítéltetés nélkül gyanura el ne fogatassék; ugy minden akadály nélküli gyűlés tarthatására való jogát.

9) A' szóvali törvénykezési rendszert, (juri.)

10) A' hon külső és belső védelmére nemzeti őrség felállítását, nemzeti tisztak alkalmazásával; a' szélbeli katonaság terbei könnyebbíttessenek és olvasztassanak a' nemzeti őrseregbe.

11) Kívánja, hogy a' határjáratás és az elfoglalt birtokok kikerestetésére egy elegyes biztosság neveztessek ki, melyben az oláh nemzet részéről is tagok legyenek, tekintetbe vévén a' nemzet számosságát.

12) A' papok élleme kiszolgáltatását, a' status pénztárából egyenlően a' többi felekezetek papjaival.

13) Mind elemi, mind tanulmányi iskolák állíttassanak fel a' status költségén, ugy szintén katonai és politechnikai intézetek alapíttassanak.

14) Közterhek egyenlően hordozása.

15) Kíván egy új, a' szabadság, egyenlőség és testvériség jogain alapuló alkotmányt, ugy szintén büntető, kereskedési és az alkotmányt fenállhatására szükséges más törvényeket, és az Apr. Comp. ban eddig foglalt ezen nemzetet meggyalázó kitételek töröltessenek el.

16) Az oláh nemzet ohajtja, hogy az illető nemzetek ne vegyék az unio kérdését tárgyalás alá addig, míg az oláh nemzet nem fog mint alkotmányos nemzet az országgyűlésen követeli által képviseltetni, — ellenkező esetben óvást teszen.

E' petitio egy 30 személyből álló küldöttség fogja Bécsbe vinni, Ságuna András és Nopcsa Vaszilika vezetése alatt. Ugyanezt az országgyűlés elé Lemény püspök fogja terjeszteni, száz oláhnak kíséretében.

Mái nap a' gyűlés ugyanazon alakban, de kevesebb számu néptömeg jelenlétében folyt. A' pontok felolvastattak, rendelkezés történt a' Mikás kiszabadítására bényújtandó petitio iránt. *) Majus 17-én a' székesegyház előtt nyitott meg a' gyűlés Lemény János és Ságuna András elnöklete alatt. A' tegnap kinevezett küldöttségek kiegészítettek, s' egy bizottmány neveztetett ki, többnyire Szebenben lakó oláh tagokból, Barnucz elnöklete alatt, kiknek köteleességökké tették, hogy az oláhügyet folytonos figyelemmel kísérik, s' az ő felsége és rendektől nyerendő válasz felől a' népet értesítsék. A' főkormányzékai biztosok meghívtattak a' gyűlés bérekesztése végett. Azok éljenkiáltások közt megjelenvén, a' mindenhatóhoz hálá-énekzengése, és ő felsége hosszú s' életéérti ima után bezárták a' gyűlést. Az egész ünnepélyt Lemény János szónoklata fejezte be, melyben a' népet megáldván, engedelmességre intette s' arra kérte, hogy az urbéri viszonyokról hozandó törvények megerősítéséig és kihirdetéséig a' szokott szolgálatot tegyék meg. Beszélt az előtt Ságuna is ily szellemben, azonba számtalanszor emlité föl azt, hogy szabadságukat csak a' császártól várhatják s' a' hasonlókép javukon fáradozó országgyűlést csupán futólag érintette.

Két dolog van még, mi figyelmet érdemel. A' gyűlésben élénk ohajtásukat fejezték ki sokan a' nép harsogó tetszése közt,

*) Mint halljuk a' Mikás iránti petitio a' kormányzék visszautasította azon ok mellett, hogy Mikás csak bírói ítélet következtében lehet felszabadítani. Egyszersmind rozslását fejezte a' gyűlés iránt anyjában, a' menyinyiben az nem a' határozott rend szerint történt.

hogy a' rögtön ítélőszéket megszüntessék, bárha megmagyaráztattott, hogy az nem az oláhok, hanem minden ajku renadzavarók ellen van kihirdetve; másik az, hogy a' szomszéd oláh fejedelemségből is néhányan megjelentek. A' nép egy része zúgolódva tért vissza Balázsfalváról, mert az, mivel amittatott, a' robotmegszüntetés, nem hirdettetett ki. Az értelmes s' az oláhok érdekét helyes szempontból fel-fogó rész nem volt egészen megelegetve a' gyűléssel. Ugy nyilatkoztak, hogyha nem esődítnek bé enynyi népet, mely a' vezetőknek csak gépe volt, nem egészen így üt ki. A' gyűlés béfejezésen ujra salvék lövettek.

Ezek szárazon a' tények. Mi minden megjegyzés nélkül adjuk át az olvasó közönségnek. Itéljen ki ki elfogulatlanul. Csak egyre figyelmeztetjük a' gyűlés vezetőit. Európát s' austriai birodalmat a' slavismus és orosz befolyás fenyegeti. Vigyázzanak, hogy tudtokon kívül ne legyenek, az ezt vezető felsőbb kéznek eszközei. Egyetértésre van most szükség a' hazában, s' hű ragaszkodásra az austriai házhoz és nagy Németországhoz; velök szoroson egybe van kötve sorsunk. Ezt mondja Magyarhon, ezt mondja Erdély. Egy ország és nép boldogsága nem játék. A' romanfaj érdeke nem egy a' szlavokéval. Most magosabb politikai szempontra kell emelkedni, mint eddig. Ezt önök érteni fogják, ha megtekintik az európai viszonyokat. □.

Zilah, maj. 18-án. Megértük már valahára azt, miért Erdélyben minden nemes keblű honfinak legalább még egy néhány hétig erélyesen kell küzdenie, hogy t. i. M. honnal áldásképpen összszeforhassunk. Folyó hó 15-kére az 1848. 16-ik t. cikk értelmében népképviselőt alapján tartandó nevezetes közgyűlés hirdettetvén, arra a' részek visszacsatlása iránt kinevezett királyi bizottság tagjai közül első elnök b. Wesselenyi Miklós, Asztalos Pál és Bay Ferencz innepélyesen megjelentek. — Érkezésüket azelőtt való nap délután, a' megyeháza előtt, tömegek sok összecsoportozott nép feszülten várta. A' férfiak és nők tarkavegyületű tömege ugy elborítá az utczákat, hogy alig maradt egy szekérutnyi hely, melyen a' szeretett vendégek a' megyeházához keresztül-hatolhassanak. A' zilahi több mint 200-ból álló nemzetőrség, mely már a' katonai gyakorlatokban, mindenkinek elismerése szerint, igen kttünő előhaladást tett, vadászpuskával és lánscával fölfegyverzetten állott elő tisztelkedni. A' vidékiek pedig csinosan felöltözve elébe lovagoltak a' jövőknek, s' midőn ezek kíséretében csakugyan kevés idő múlva megérkeztek; a' puskás nemzetőrök lövéssel, a' velök volt zenekar pedig vig zenével adtak jelt. Ehez járult még a' sokaságnak nagyszerű öröm-rivalgása is. A' beszállás után előbb a' megyei tisztikar, aztán a' városi, katonai, egyházi és iskolai előjárók üdvözölték a' fentisztelt királyi bizottságot. Mindeniknek b. Wesselenyi Miklós ur felelt vissza, rövid és helyesen alkalmazott beszéddel. Este a' város fényesen ki vala világítva, az iskolai fiatal-ság a' piacon énekel, s' hangosan éltette b. Wesselenyi Miklóst.

Más nap reggel a' közgyűlés megnyitván, az abba behívott kir. biztosok mindnyájan helyet foglaltak. Majd b. Wesselenyi Miklós elnök tartott beszédet, közbe a' nádornak belügyminister Szemere Bertalan ellenjegyzése mellett kiadott visszacsatlás iránti rendelete olvastatott, annak eredményében beszédét tovább folytatván, az ott leirt módon a' visszacsatlást teljesíté is. — Erre az egyetem részéről B. E. tartott beszédet. Ily móddal a' visszacsatlás tettelegesen és innepélyese végre-hajtatván, a' bírályi biztos elnöki székéből kikelt.

Ekkor az első alispán azt ismét elfoglaltván, felolvastatá a' belügyminister azon rendeletét, melyben b. Wesselenyi Miklós közép-szolnokmegyei főispánnak van kinevezve, s' fölésketése az ezen kinevezéshez mellékelt esküforma szerint readeltetik. Ezen új alkotmány szerinti szerinti esküforma csak néhány szá-

*) A' mult országgyűlésen ezen szilárd jellemű urak az urbéreszek érdekeit szavazták le az oppositio ellenében. Nopcsa pedig évekket ezelőtt párbajt vívott egy oly egyénnel, ki őt oláhnak czimezte.

vakból áll, melynél fogva a hazának és alkotmányának hűségére, engedelmességre és részrehajlatlan hivataloskodásra kell megeskünni. Az intézvény felolvasása után elnök alispán az új főispánt az elnöki szék elfoglalására felszólítván, ez addig, míg — ugymond — az esküt isten és a megye kezébe le nem teszi, azt mint főispán teljességgel el nem foglalja. Megtörtént tehát, mi ezelőtt hallatlan dolog volt, hogy t. i. a főispán a megye előtt esküdjék meg hivatala mikénti folytatására. Ekkor Wesselényi székfoglaló beszédet tartott. Erre ismét a megye részéről főjegyző Kiss László felelt.

Zilahnak, mint királyi városnak vissza-kapcsolása 19-n történt meg. A város nagy lakomát adott. Egész nap taraczkoztak. Én mindenek felett szerettem, hogy az igen sokra ment nemzetőrséget a város megvendégelte a város házában; a vendégség után az asztalról több lelkes fölhívások tartattak a nemzetőrséghez, melyről meg kell jegyezni, hogy Pestől idáig legtöbb katonai fogásokba jártas: ez érdeme ugyan a szorgalmatosan tanuló nemzetőrségnek, de érdeme a jól és szorgalmatosan tanító Kis Lipót hadnagynak is. A város három este is ki volt világítva, mert az öröm és lelkesedés a Magyarhonhoz viszszakapcsolásért általános és nagy. Egyik buzgó o-hajtásunk, hogy az erdélyiek is mihamarabb ülhessék meg az Erdély névnek elvesztét, az egy, szabad és teljesen független Magyarhonbai béolvadás által.

A megyegyűlés többi tényeiről közelebbről.

P. I.

Austria. Bécs, majus 16. Itt egy nemzetőrségi középponti választmány alakult, mely politikai eseményekben szünetlen petitiokat nyújtogatott a ministeriumnak. A ministerek bajosan szivelték, hogy a nemz. őrsereg külön politikai testületet képezzen, s rendeletet adtak ki, hogy azon választmány szétszóljon. E parancsnak roppant ingerültség lön eredménye. Majus 15-ké esteli 10 órakor az egész város tábor színét váltotta magára. A város minden főbb piacza el valának foglalva a nemz. őrsereg fegyvereseivel — mintegy 40 ezer ember. — Az egyetemi legio alig adta bé ostromi petitióját a ministeriumnak, midőn csak hamar az egyetemi piacon levő kut tetejéről tanár Goldmash hirdette ki, hogy a ministerium a petitió majd minden pontjaira kedvező kedvező választ adott. 1) A nemz. őrsereg középponti politikai választmányának maj. 14-ki kiadott megsemmisítő napi parancsa vissza van véve. 2) A kiadott alkotmány megsemmisítették, a választásokban a census eltöröltetik, vagy csak egy kamara lesz, vagy ha kettő maradand, a felsőbe a császár egy tagot sem nevezend ki, s a cs. család tagjai

abból ki leendnek rekesztve. 3) A városból a katonaság eltávozzand, minden őrhelyeket csak nemz. örök s polgári katonák foglalnak el, a rendes katonaság csak a nemz. őrsereg kívánatára a fog alkalmaztatni. (Allg. Oest. Zeit.)

KÜLFÖLD.

Frankhon. Paris. Nemzeti gyűlés. Buchez elnökül megválasztatván, következő szavakkal üdvözlé a gyűlést: „Köszönöm a megítéltetést, s elfogadom mint kötelességet. Az önökénél nagyobb tekintély soha sem létezett. Önök millio szavazatokat képviselnek. Önök a tegnapi gyűlésben 17 izben üdvözölték a köztársaságot. Ezt kiemelem, mert a jövőre iránt köteleztetést vállaltunk el. Mi az egész nép választottjai vagyunk, foglalkozunk kell hát az egész nép érdekével, különösen azon szegény osztálylyal, melylyel eddig foglalkozni elmulasztották. Nem fogunk úgy tenni, mint a megbukott kormány, mely ezt a részvétre méltó osztályt engedte inséget szenvedni. Hanem úgy fogunk tenni, mint azon férfiak, kik a cselekvéshez későn fogtak, de határozott s kiszabott móddal cselekedtek.“ Ezen rövid beszéd után az elnök a gyűlést alakultnak nyilvánítván, az alelnökök és questorok választása elkezdődött s éjjel után egy óráig folyt. Másnap Lamartine a kormány nevében — a gyenge szavu Dupont elnök helyett — megkezdte számot adni a kormány eljárásáról. „Midőn a trón felfordult — monda ő — nem mi, hanem a köztársaság maga kiáltotta ki magát. (Tartós bravo! mire az elnök kijelentvén, hogy jó volna az éljen-t és bravo-t, időnyeres tekintetéből, ritkítani; ez helyeslyést nyert.) A nép a győzelem után úgy tett, mint tőle várni lehetett, mert a vagyont erőszakos kézzel nem bántotta, a rendnek önkintes hatóságává lett, s a halálos büntetés eltörlésére az ideiglenes kormányt figyelmeztette. Föltűnt volt ugyan a vörös zászló egy pillanatra, nem mint a halálnak, hanem mint az erőnek jelképe, de csakhamar eltűnt. A ki a néptől elszakad, az többé nem tartozik a néphez... Polgárképviselek! Földadatunk be van végezve, kezdődik az önöké. Csak egy kívánatunk van, mely egész Frankhoné is: siessenek önök. Minél előbb készítsék el az alkotmányt. Mint alkotmány tagjai átadjuk ezenel hatalmunkat. Ha eljárásunkban némely kevésbé méltányolni valókat is látnak, a körülményekre való tekintetből feledjék bűneinket. (Bravo!) A köztársaságnak elismerést kellett mindenek előtt szereznünk; mindenki abban saját gondolatát látja. Frankhon lefegyverzé nagy-ravágyását, de eszméjét nem. Kikiáltaték a köztársaság, nem mint igazgatási forma, hanem mint elv. Megmutatók, hogy a köztársaság mellett minden szabadságok megférnek, az egyéni-, a sajtószabadság. Mi az egyén

jelentőségét a polgárjogok szaporításával, az általános szavazási joggal emeltük. Két hónapig küzdünk a crizissel, a nélkül, egy élet is fenyegetve, vagy a vagyont bántva lett volna. Mi a társaságba ismét visszaléphetünk a nélkül, hogy valaki vádolhatna vagy kérddhetné: mit cselekedtél?“ Ezen általános öngazolás mellett a kormány egyes tagjai egyenkint is számot adtak eljárásukról. A számadás más-napi ülésben is folyt.

A nemzeti gyűlés ösztöne minél előbb szeretné Ledru- és társait a kormánytól eltávolítani, miért is az új alkotmány elkészültéig 3, 5, vagy több tagu kormányt akar kinevezni. De Lamartin lelkét nem a boszu mozgatja, s nem helyesli azon megbélyegző tervet, miszerint Ledru, Louis Blanc, Flocon, Albert az új kormányból mind kimaradjanak.

Későbbi tudósítás. A nemzeti gyűlés maj. 8-ki ülésében a lelépendő ideiglenes kormányt köszönetet szavazandó vala. Barbés a nép vállain nagyra törekvő, Blanquinál tisztább és becsültebb jellem kelt ki a kormány ellen, s lobbantotta szemére, hogy a roueni lázadást a (melybe tán ő is belé mártották volt ujjokat) nemzeti és sor katonaság által kiméltlenül lesújtotta. Seuard azon uraknak titkos törekvését itt nyilvánosan megpendítvén, oly szenvedélyes nyilatkozatok merültek föl, minek következtében az ülés fél óráig félbeszakadton állott. Végre Barbés s még néhány szélső emberek kivételével az egész gyűlés fölkelte azon javaslat mellett: „miszerint az ideiglenes kormány a hon ügyében érdemeket szerzett magának.“

A külügyi viszonyok is szóra kerültek, mely alkalommal az olaszthoni interventio dolgában ismeretes elve szerint nyilatkozott. De keserű szemrehányásokat kelle a kormányt elnyelni, azért, hogy a külföldi revolutiot magára menni hagyja, pedig a lengyelek ügye főleg a revolutio ügye, Európa ügye, az emberiség ügye; s helyeselték azon nyilatkozatot, miszerint a bárminő czéllal megkezdendő háboru a frankhoni revolutio sirja lenne. Ezen vita után indult volt meg azon hir, hogy az alpesi hadsereg Piemontba bement volna.

Straszburgba érkezett legújabb párisi tudósítás szerint két napig folyt vitatkozás után a nemzeti gyűlés új ötös kormányt nevezett ki, melynek tagjai: Arago, Garnier-Pagés, Marie, Lamartine, Ledru-Rollin... Voltak 3 tagu, s 9 felelős ministerekből álló kormányok is javaslatban, de megbuktak. Ezen vitában kitünőleg szóno-koltak Lamartine, Odil. Barrot és a nagyhirü egyházi szónok Lacordaire, dominic. barát, Paris kegyencze.

H I R D E T É S E K.

az Erd. Hiradó 370-ik számához majus 23-án 1848.

Igen érdekes!

(1) **Barrané és Stein** kereskedésében, Kolozsvárt. M. Vásárhelyt és N. Enyeden, éppen most jelent meg.

Elölleges nyilatkozat a nevelés ügyében, jelen átalakulásunkra vonatkozólag, ára 10 xr.

Nemzeti színek, írták:

Gyulai, Mentovics és Szász K. ára 12 xr. (3)

Eladó ménes.

(2) Idősb-gróf KARACSAY SÁNDOR ó Inga ARÁNYKUTI EGÉSZ-

MÉNESE, mely eredetileg éveken keresztül tiszta arabs fajta volt, később pedig angol televérral vegyítettett, felmerüt osztályos körülményeknél fog-

3) Most érkezett valóságos tiszta **Előpaki víz** a főkutból töltve kapható **Wolf testvérek** gyógyszer-tárában, nem különben idei hozatu TURI, KALSBADI, SZELTI, PÜLNAU- és MARIENBADI gyógyvizek is. (3)

va e folyó évi junius 13-án tő alispán ur kezébe Frátára vagy Pusztakamarásra a Kemény Domokos kor, itt Kolozsvártt, ARVE-ur udvarában küldeni. (3)

Eladó Széna.

(2) Nemes Kolozsmegyében a Pusztakamarási batárról elszakadt egy 15-markos rárága hodos mind négy lábán szar kantza. A megtaláló tisztelettel kéretik ez eladott lovat az ille-

(3) Hidelyén a fejerhajó című vendégfogadó hátamegett kezdődő Nagytecza elein 307 szám alatti háznál (3)